

Charlotte Ostertag

Når Birgit så er sommerferien overstået.

Birgit Stenbak Hansen

Ja og nu skal vi i gang med at lave podcast igen i dag. Der skal vi til Næstved eller lidt udenfor Næstved faktisk til det der hedder Syvhøje Vådømråde hvor den lokale. Trepert faktisk som den første kom i land med en omlægningsplan.

Charlotte Ostertag

Og i dag skal vi møde de tre, hvad skal man sige, parter fra den lokale trepart og det er Cathrine Riegels Gudbergesen, der formand. Og så er det Sara Jul Sørensen, som er selv er planteavler, men repræsentant for Landbrug og Fødevarer. Og så er det Flemming Kruse, som er repræsentant for Danmarks Naturfredningsforening i Vordingborg.

Birgit Stenbak Hansen

Vi skal få dem til at blære sig med, at det var den første lokale trepart, der kom i hus, men lidt mere seriøst. Så skal vi høre, hvad de har oplevet, hvad der skulle til, og som der er noget, de vil give videre til os andre.

Charlotte Ostertag

Du lytter til "På vej mod et grønt Danmark" KL's podcast om den grønne trepart.

Birgit Stenbak Hansen

Mit navn er Birgit Stenbak Hansen.

Charlotte Ostertag

Og jeg hedder Charlotte Ostertag.

Birgit Stenbak Hansen

Sammen tager vi ud på landevejen for at besøge en masse af de gode folk, der nu skal gøre den grønne trepart til lokal virkelighed.

Charlotte Ostertag

Vi skal tale med kommunalpolitikere og landmænd og naturfolk.

Birgit Stenbak Hansen

Og sammen skal vi tale om hvordan vi i fællesskab kan lykkes med opgaven.

Charlotte Ostertag

Jeg glæder mig til og blive klogere i godt selskab.

Birgit Stenbak Hansen

Og jeg lover og opføre mig nogenlunde pænt.

Charlotte Ostertag

Hvad end der sker, så er en ting sikkert.

Birgit Stenbak Hansen

Vi er på vej mod et grønt Danmark. Goddag, goddag, goddag hej.

Charlotte Ostertag

Vi kan jo starte med at sige tillykke med at have landet en omlægningsplan.

Flemming Kruse

Tak tak skal du have.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Tak.

Charlotte Ostertag

Og som de første. Jeg ved godt at der ikke er rigtig nogen af jer der vil byde på og sige: yes det var det der var målet. Det er også fair nok, men alligevel i brugte kun et halvt år, for og lande en omlægningsplan for småværnsfarvandet. Jeg kan ikke lade være med at spørge om, om i slet ikke har følt noget tidspres. Formand, Katrine Gudbergsen.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Vi er jo alle sammen vant til at arbejde under pres. Tænker jeg. Vi havde fået en bunden opgave, og vi var rigtig gode til at holde snuden i sporet på hvad opgaven var her og nu, selvom vi tog lidt detours engang imellem og prøvede at skabe rum til at alle kunne få sagt det man gerne ville, så holdt vi hele tiden snuden i sporet.

Charlotte Ostertag

Og Flemming Kruse fra Danmarks Naturfredningsforening.

Flemming Kruse

Altså det jeg synes der var rigtig godt, det var at vi sådan set fra starten af var enige måske uden at drøfte det så meget om at vi holdt os til den opgave der var stillet og begyndte ikke at sætte. Underlige spørgsmålstejn ved, om de her præmisser nu var de helt rigtige eller hvad? Altså vi sagde, men det er de her værktøjer Vi har, og det er det, vi arbejder med, og det er vi enige om, og det synes jeg var helt fantastisk, at vi slap for de der endeløse diskussioner jeg.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Prøvede i hvert fald en gang som formand. Netop, hvis vi bevægede os ud og sige, men det her er opgaven nu. Vi skal løse det her, og så kan vi være enige eller uenige i, hvordan man gør det, men det er ikke noget, vi kan påvirke det tror jeg. Og så var alle med på den præmis at lige.

Flemming Kruse

Præcis ja.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Så var det sådan, vi gjorde det.

Sara Jul Sørensen

Den politiske ramme var jo sat. Det forholdte vi os bare til, at Det var Sådan, Det var, og så delte vi jo, fordi opgaven er så stor, så Vi er nødt til at dele den op i trin og sige, hvad er det, Vi skal nu og her, og hvad er det, Vi skal næste gang? Og så viser Det var simpelthen et spørgsmål om at dele det op i trin for også at kunne nå i mål, fordi hvis vi havde taget det hele med ind, så tror jeg ikke vi havde stået her i dag.

Charlotte Ostertag

Men jeg kunne godt tænke mig at spørge jer om, Flemming Kruse, det der med at stå med en præmis, som man måske ikke er 100% enig i. Er det ikke lidt svært at komme væk derfra og bare sige jamen Sådan er det.

Flemming Kruse

Nej, det synes jeg ikke var. Har så svært fordi det var den vej vi skulle bevæge os ud af altså og så så så vi vi kunne. Vi kan godt have Vores betænkeligheder ved nogle ting er det nok og. Hvad med tempoet og så videre der, men vi var vi var meget vi... Vi havde bestemt os for at respektere de rammer, som vi skulle arbejde under.

Birgit Stenbak Hansen

Jeg står jo og tænker på den med fare for lidt klicheagtige rolle, som vi plejer at tale om hinanden på, nemlig at landbruget jo synes, at Danmarks Naturfredningsforening vil tage for meget til sammenhængende natur og landbruget. Værner om, at der også skal være rigtig

meget jord til landbrug den konflikt, det skisma, hvordan har i talt om det? For Det er det, høre andre steder, når det er svært.

Sara Jul Sørensen

Jeg tror egentlig at vi havde en eller anden erkendelse af at det både i landbrug og det ville jo gerne natur og vil gerne have at der er natur. Set fra Vores vinkel skulle der bare også være en form for fødevarerproduktion stadigvæk i Danmark, så det handler ikke om at være modstander af en af at der skulle mere og mere kvalificeret natur. Det var Sådan set ikke det der var omdrejningspunkt.

Birgit Stenbak Hansen

Vi har sådan, Charlotte og jeg, når vi kommer rundt, så er vi klar over, at der er drukket rigtig meget kaffe. Det hører vi næsten hver gang vi laver en podcast. Jeg bliver nødt til at spørge jer efter, har i puttet noget i kaffen?

Cathrine Riegels Gudbergsen

Vi drak bobler. Men vi må ikke blive filmet med det, sagde de.

Sara Jul Sørensen

Vi fejrede.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Nej, men vi havde en god stemning og en god ånd hele vejen igennem. Altså og respekt for hinanden, og Det har jeg også sagt før humor altså. Vi var gode til at grine også ikke?

Det tror Jeg er vildt vigtigt, selvom det lyder helt banalt.

Flemming Kruse

Og så tror jeg også at. I Vores trepart her er det jo man er ikke valgt de allermest kritiske personligheder til at deltage, så det det organisationerne har også med deres udpegning haft et stort ansvar forfald og.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Konstruktive helt klart altså. Dem der ville finde løsninger frem for at finde hullerne. Ja, og så tror jeg også Det har en betydning i forhold til at de forskellige kommuner også har sat økonomisk prioritering af til at deres sekretariater kunne levere materialet til os. Fordi hvis ikke vi havde kunne få noget materiale, så havde vi ikke, så havde vi ikke været hvor vi var i dag, så en ting er vi kunne have god dialog, men hvis ikke vi havde noget arbejde ud fra. Så var det også et problem, og Det har de gjort alle kommunerne, der var med i vores 3 art.

Charlotte Ostertag

I skulle egentlig kun have fundet 627 tons kvælstof reduktion, men i har i har valgt at lægge 75% oveni og i er landet på 1100 tons. Det er selvfølgelig for at have en buffer, men regner I med at måske i virkeligheden at kunne omlægge mere end de 627 som planen er?

Cathrine Riegels Gudbergsen

Det kan vi simpelthen ikke svare på endnu. Det afhænger jo enormt meget af de undersøgelser, der kommer. Altså det vil blive kvalificeret gæt, og det vil virkelig være bare at lave Sådan her fingeren op i luften. Der kommer jo også nu kommer der skovrejsning. Det skal jo ind måske noget af det giver mening. Skovrejsning, vi kommer ind på hele naturområdet jamen når der kommer mere natur i alt det vi laver ligegyldigt hvad, men det skal have lov at tælle som natur også, så på den måde så tænker jeg, at det skal nok blive brugt på en eller anden måde, men Det er heller ikke alle der kommer til at sige ja, og Det er heller ikke alle og alle der bliver egnet.

Charlotte Ostertag

Men det er meget rart at have noget ekstra at arbejde med.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Altid godt at have en buffer.

Flemming Kruse

Ja, men det var der heldigvis også enighed om at hele vejen rundt at vi må altså. Vi må sørge for, at Der er en hel masse eller noget ekstra at tage. Så og det gik faktisk rigtig godt.

Sara Jul Sørensen

Men der er jo også altså. Vi har jo også tæt på projekter, hvor vi kan sige, Det kan simpelthen ikke lade sig gøre, fordi der er så er ting der ikke det behøves ikke at være frivilligheden. Det kan også være. Væg anlæg eller andre ting, som sandheden støder på, så projekterne ikke kan gå igennem. Og det vil få undersøgelserne først vise, når først de går i gang. Hvad kan lade sig gøre?

Charlotte Ostertag

Hvis vi lige skal runde den bump på vejen.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Har der været noget altså ikke samarbejde, men. Men vi vidste jo godt, at fra ministeriets side ville vejen ligesom blive lagt, mens vi kørte på den, og der har der været nogle ting, hvor at der har været nogle møder undervejs, hvor så kan de ikke få det ene data hevet ud, så kan vi ikke bruge det her data møde. Så skulle vi lave ekstra meget arbejde og for sekretariatene, fordi kommunerne kunne ikke se særskilt og kommunerne skal behandle det. Etisk hver for sig og

så der har været nogle IT-ting og nogle hvordan man greb det an fra ministeriets side. Så Det kan godt være han har det der kontor der hedder kommunekontor lige ved siden af sit kontor, men det er ikke altid at vejen har været helt kort indtil at der skete noget hurtigt. Hvis jeg skal sige det pænt.

Birgit Stenbak Hansen

Og det er det, som vi gerne vil høre fra jer, som jo greb opgaven an med at få lavet omlægningsplanen Sådan hurtigt og effektivt også med de vigtige emner i har påpeget, der var en forudsætning. Men der må også være noget, hvor i har overvejet til, hvor vi for alvor skal handle på planerne i '26, '27. I vil sige, det her er altså en forudsætning for, at i også kan holde tempo der.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Altså lige nu har vi et problem. Det er så ikke men det Vi har et problem omkring man har stået omkring den her smålandsfarvand og naturpark at der kigger man på om man skal lave ministeren skal have lov at bestemme om det er frivilligt eller ej, så han får lov at bestemme om Det er frivilligt eller ej, så får vi rigtig svært ved at få frivilligheden igennem i forhold til grøn trepart og Jeg har tænkt stilling til om det er en god ide med naturparken eller ej. Men, men det er et problem, hvis man går væk fra frivilligheden og man ikke har mad fordi så tror jeg Vores forvaltninger får rigtig svært ved at få den gode dialog fastholdt, som de faktisk har lige nu i Næstved har kørt i sidste uge med samtaler med lodsejer og det bliver et problem.

Birgit Stenbak Hansen

Så hold godt fast i Sådan nogle ordentlige IT-systemer, datagrundlag og frivillighed. Er der andre ting som parterne tænker? Landbrug, lodsejere...?

Flemming Kruse

Og Vi har snakket lidt om at hvad er hvad er hvad er vores opgave sådan her og nu, og det kunne være, at vi er nødt til at tale det her projekt op. Fordi Der er virkelig mange kræfter der arbejder rundt omkring på at nedgøre det, altså også i mine egne rækker, om man så må sige som ikke synes Det er nok. Og det går alt for langsomt og det er talentløst. Jeg ved ikke hvad, men vi er nødt til at sige, at det her det er chancen, århundredes chance for at rykke på det, vi alle sammen gerne vil have. Vi vil gerne have livet tilbage i havet. Vi vil gerne have liv på land og så videre ikke altså og Det er det, er det, vi kan nu forhåbentlig. Og Det er vi nødt til at tale op.

Sara Jul Sørensen

Altså dialogen er bare ret vigtig i det her, fordi hvis vi skal nå et eller andet mål og Vi skal kunne indgå i noget, så skal vi starte dialogen så tidligt som muligt, og Vi har haft mulighed for, fordi at omlægningsplanen, at vi kunne lave den så hurtigt også og trække lodsejerne med ind så

hurtigt som muligt. Så er der en økonomisk side af det, og det er jo også noget af det, vi bøvler med. Det er, at Der er altså noget økonomi, som i nogle kommuner ikke rækker til at kunne nå det her og det, det er et kæmpe problem.

Birgit Stenbak Hansen

Jeg synes næsten det i siger det er at vi skal undgå flaskehalse og så lige før os der arbejder med det her til dagligt godt du ved hvad Det er og så den gode dialog og blive ved med at holde momentum, at det her er en god ting at det kan samle trods alt.

Flemming Kruse

Ja Det er helt sikkert.

Charlotte Ostertag

Der er jo nogle lokale treparter, der ikke er nået i mål endnu. Det er de drypper ind i de her dage, og i de her uger, så bliver der skrevet under nogle rundt omkring, men i er jo som de første. Nogle af dem der også skal give nogle gode tips videre. Nå, hvis jeg spørger dig Sara fra landbruget, hvad vil du give videre til gode tip?

Sara Jul Sørensen

Jeg synes det der har været rigtig godt, det har været, at vi har holdt os fra at blive personlige, men rent faktisk har holdt os til opgaven. Og i et helikopterperspektiv så så Vi har ikke været personlige i selve rummet, og det tror Jeg har været rigtig vigtigt.

Charlotte Ostertag

Og Flemming Kruse.

Flemming Kruse

Altså det der kunne have været vores betænkelighed fra starten af. Det var om DN overhovedet fik en stemme II det her. Og det det. Det synes jeg at vi fik altså Det er en trepart og vi er altså vi var. Vi har været treparter om det her og det synes Jeg har fungeret rigtig godt hos os. Vi har ikke siddet tilbage med en eller anden fornemmelse af, at vi blev holdt udenfor og vores tanker eller forslag.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Ja det er udenfor ikke altså det.

Flemming Kruse

Virker da godt altså vi var sgu da også insisterende ikke men.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Rigtigt.

Flemming Kruse

God nød men altså men. Det har været en af det det det synes jeg man skal holde sig for øje også andre steder at hvis det her skal have en chance, så så skal vi sgu være sammen om det.

Charlotte Ostertag

Og formand Katrine Gudbergsen, hvad synes du, der har været af gode tip at give videre?

Cathrine Riegels Gudbergsen

Jamen det er det der med, at Vi har holdt fokus på opgaven og ikke komme ud på alle mulige tangenter det det synes jeg da også er respekten for hinanden, at selvom nogle stillede mange spørgsmål eller havde mange ændringer hele tiden. Hvad er fokus? Jamen Det er for at alle kan føle sig set og hørt ud fra den her givende ramme, og det synes jeg, vi har gjort, at landbruget har, og det har kommunerne har, og så respekt for hinanden hele vejen igennem.

Charlotte Ostertag

Vi har talt lidt om, at en af de udfordringer, der blandt andet skal gøres noget ved det, er det her med at tale projektet op. Men er der andre store udfordringer, som ligger forude?

Flemming Kruse

Jamen Jeg tror en af de store udfordringer det er, at fordi det her er en kæmpe opgave for kommunerne. Jeg sad og lavede sådan et lille uvidenskabeligt regnestykke på at de der 650 tons kvælstof som Vores trepart skulle anvise. Altså det svarede til at vi laver 30 af den her slags projekter i løbet af udgangene '27 og ja og det det bliver godt nok en stor opgave.

Sara Jul Sørensen

At holde processen i gang. Ikke så ikke vi går i stå først, at processen går langsomt eller går i stå, så mister vi også baglandet i forhold til lyst og incitament.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Vi skal have enormt mange forprojekter af sted hurtigt, så kan det blive til noget. Ja, og når så får projektet er fundet ud af det kan godt, så er det fattige lodsejeren igen og sige, nu har vi det her. Sådan her ser landet ud. Vi kan gøre Sådan her, du kan få den her compensation hvad siger du? Og så er det ved at komme derudaf og så få tilbuddene hjem og så få spaden i jorden. Så vi skal ud over stepperne for at undgå at miste momentum. Det tror Jeg er vigtigt.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Så Vi skal have rigtig mange altså. Jeg har i hvert fald gjort meget at sige, at forprojekterne. Det er jo stadigvæk ikke bindende, for Det kan også være kommunen kommer tilbage og siger

jamen, det giver slet ikke nok det her, selvom du står som landmand og siger, Jeg vil gerne, og Det har vi altså nogen der gør, men desværre Der er ikke nok i det. Så hej hej.

Birgit Stenbak Hansen

Ja.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Og Det er jo også demotiverende til gengæld for dem som så egentlig gerne vil, som så bare ikke har jorden, hvor det lige passer til at Det kan give nogen mening. Det er jo mega demotiverende for dem, og det står vi jo altså også med i kommunerne.

Birgit Stenbak Hansen

Udover stepperne for ikke at miste momentum kan du sige lidt mere om det.

Sara Jul Sørensen

Jamen, hvis ikke vi holder processen i gang, så er vi som Cathrine siger, så mister vi altså de landmænd, som gerne vil være med. Men Jeg tror også der ligger noget i at Vi skal. Det er jo ikke Det er jo ikke skal jo ikke kun udføres af os. Der er jo nogen der skal udføre det her rent praktisk. Og hvem er det og hvor er de mennesker henne og de hænder? Der er skrevet nogle gravemaskiner på, og der skal jo nogle naturfolk ud og have lavet noget gode natur og sådan noget. Så så der er Sådan lidt et "who" i den sidste ende for at vi ikke altså som kan risikere at vi ikke kommer ud over stepperne, hvis ikke vi ved hvem de mennesker er, altså hvor er det Vi skal starte og gøre.

Birgit Stenbak Hansen

Mr. DN, så tålmodigheden.

Flemming Kruse

Ej altså vi er også pragmatiske. Vi kender jo godt alle de her menneskeligheder, man kan støde ind i. Ikke også altså, og Det er vi jo nødt til. Altså Det er jo bare virkeligheden altså og skulle det så tage et år mere? Altså så må, så lever vi jo selvfølgelig med det, men selvfølgelig synes vi der skal være pres på, altså for at få gennemført alle de her gode projekter som der som der ligger.

Cathrine Riegels Gudbergsen

Staten i hvert fald og myndighed staterne. Godkendelserne må bare ikke tage for lang tid, fordi Det er jo tit dem, vi faktisk venter.

Sara Jul Sørensen

På altså. Nej landbruget er jo bange for, at de havner med en regning eller en kvælstofhammer, hvis projekterne går i stå, selvom det er ud af deres hænder. Altså Det er jo det baglandet også er bange for.

Birgit Stenbak Hansen

Men jeg står Sådan og tænker på at det kunne være interessant at høre jer som har arbejdet med det her et stykke tid. Nu nærmer vi os 2026, hvor der for alvor skal eksekveres med få ord. Hvad er vigtigt i 2026 for at strække, Katrine?

Cathrine Riegels Gudbergesen

Jamen det er, at vi får så mange forprojekter, skudt af sted og gennemført, og så kan få lukket nogle aftaler på dem. Det skal ske i '26 Sådan, så det er man kan få tilbuddene hjem.

Flemming Kruse

Jamen helt enig og men forudsætningen for det. Det er altså kommunerne prioriterer at have nogle medarbejdere. Altså er det primært kommunerne. Det er selvfølgelig også Naturstyrelsen og så videre, men primært er det altså kommunale sagsbehandlere, der skal tage stilling der skal lave de her projekter.

Birgit Stenbak Hansen

Sara, hvad ord vil du give med?

Sara Jul Sørensen

Og har brug for at klare koncentrationsregler. Der er jo masser af de her ordninger, som vi rent faktisk kender udfaldet af endnu. Det har vi brug for at vide snarest muligt.

Charlotte Ostertag

Jeg vil gerne runde af med at altså nu har i, nu har i en plan, og nu må vi så se, hvor meget af den der kan blive realiseret, men hvis den bliver realiseret, hvad er det så for et smålandssvarvande? Hvad er det for en ændring der kommer til at ske?

Flemming Kruse

Altså vi drømmer jo om at der kommer masser af Sådan nogle projekter som de her rundt omkring.

Charlotte Ostertag

Og vi står her.

Flemming Kruse

Står ved det...

Charlotte Ostertag

Her Syvhojje Vådorråde.

Flemming Kruse

Det er jo ligesom modellen, og det havde vi faktisk allerede ved det første møde i treparten. Der var vi herude og kigge på det her, og Det har egentlig været Sådán en model hele vejen igennem. Og Vi skal lave de der omkring 30. Det kan godt være det er der altså hvis Det har samme størrelse som det her, ikke også og det vil vi jo markant ændre ådalene i vores trepartsområde, hvis de ender sådan her og så skal der plantes skov og så skal der tages lavbundsarealer ud. Altså i det vil svare til altså et areal næsten på størrelse med Falster som skal ud af landbrugsdrift på en eller anden måde eller to gange Møn eller hvad man nu kan omsætte det til. Så det vil virkelig rykke noget.

Sara Jul Sørensen

Jeg håbet er jo et nyt og et grønnere Danmark, men med en stærkere, innovative fødevareproduktion der.

Charlotte Ostertag

Du har lyttet til KL's podcast "På vej mod et grønt Danmark". Tryk på "følg" eller "abonner" der hvor du lytter til podcast, så får du besked, når en ny episode er klar til dig. Tak fordi du lytter med.